*dosarul nr.2-15392/23*
*2-23108301-12-2-27072023*

**H O T Ă R Î R E**
în numele Legii

26 februarie 2024
mun.Chișinău
Judecătoria Chişinău (sediul Centru)
Instanţa compusă din:
preşedintele şedinţei, judecătorul Lupașcu Natalia
grefier Brega Cristiana

examinând în şedinţă publică, în procedură contencioasă, cauza civilă la acţiunea depusă de Savva Lucia către Pidghirnea Ruslan cu privire la stabilirea domiciliului copiilor minori, încasarea pensiei de întreținere, obligarea achitării studiilor copiilor,

a constatat:

**Argumentele și cerințele reclamantului**

La data de 26.07.2023 Savva Lucia a depus cererea de chemare în judecată către Pidghirnea Ruslan cu privire la stabilirea domiciliului copiilor minori, încasarea pensiei de întreținere pentru copii minori, obligarea achitării studiilor copiilor.

În susținerea cererii depuse a indicat că Savva (Pidghirnea) Lucia și Pidghirnea Ruslan s-au căsătorit la 01.02.2008. Din căsătorie au 3 copii minori: *****.

Ulterior, în anul 2023 viaţa în comun a soților a eşuat, deoarece s-a adeverit că pârâtul a decis să iniţieze o familie separată. Astfel, ambii au luat decizia de a desface căsătoria și la data de ***** au depus o cerere la Oficiul Stării Civile întru desfacerea căsătoriei, iar la data de *****a fost eliberat certificatul de divorţ.

Pe parcurs, când a fost ridicată întrebarea legată de întreţinerea copiilor comuni, pârâtul a comunicat că reclamanta urmează să se descurce în continuare de una singură, prin ce şi-a manifestat iresponsabilitate faţă de propriii săi copii.

Concomitent, pârâtul a exprimat acordul ca copiii să rămînă cu mama, considerente din care, un eventual Aviz al Direcţiei pentru Protecţia Drepturilor Copiilor nu este necesar în speţă.

Susține reclamanta că după desfacerea căsătoriei, toţi 3 copii comuni locuiesc de facto cu mama într-un apartament închiriat separat şi se află integral în grija şi educaţia mamei. Ruslan Pidghimea comunică cu copiii ocazional şi după cum se află ulterior, aceste întâlniri nu le foloseşte pentru ai educa şi dezvolta, dar pentru a le insufla informaţii înjositoare în privinţa mamei, astfel afectând psihicul copiilor, care pe

parcursul ultimului an deja au fost martori a mai multor scene umilitoare şi batjocoritoare de comportament faţă de mamă.

Notează că necătînd la înţelegerea verbală care a avut loc între soţi în momentul separării, de la începutul lunii iunie 2023, pârâtul Pidghimea Ruslan nu participă la educarea şi întreţinerea copiilor minori, decît periodic şi superficial.

Chiar recent, fiind rugat de fiica mijlocie Pidghimea Renatta de a-i da ceva surse finaciare, ultimul i-a transmis 50 de lei. Iar la 22.07.2023, fiicelor Pidghimea Selena şi Pidghimea Lavinia le-a comunicat că în curînd va avea un copil, îl va numi Alex, şi din motivul dat nu va putea să le întreţină şi pe ele.

Evidențiază reclamanta că în timpul convieţuirii comune, copiii minori au fost asiguraţi cu toate cele necesare şi duceau un mod de viaţă îndestulat. Astfel, toţi trei copii continuă să îşi facă studiile în cadrul Liceului „Litterarium”, unde taxa anuală o constituie suma totală de 3500 euro şi 40.000 lei.

Conform informaţiei Biroului Naţional de Statistică, valoarea minimului de existenţă lunară pentru întreţinerea copilului minor cu vîrsta între 7-17 ani, total în oraşe mari pentru anul 2022, a constituit suma de 3188 lei.

Cu referire la stare materială a tatălui, acesta este fondator şi conduce mai multe întreprinderi atît în R.Moldova, cît şi înafara ei (România). Veniturile sale de facto sunt de peste 5000 euro pe lună şi apar din alte surse, indirecte, decât salariul oficial.

Astfel, pentru a nu intra în detalizarea tuturor surselor sale de venit în vederea urmăririi lor, solicită instanţei să fie stabilită o pensie alimentară de întreţinere în mărime fixă de 5000 lei per copil (total 15000 lei) şi obligarea pârâtului să achite studiile copiilor minori în cuantumul convenit anterior, până la finisarea acestora.

O asemenea modalitate de asigurare a obligaţiei părinteşti de întreţinere a copiilor minori o consideră una echitabilă şi proporţională, care va fi capabilă să păstreze nivelul anterior de asigurare materială, fară a-i leza substanţial interesele tatălui.

În temeiul celor expuse, conducându-se de prevederile art. 36 alin.(5), 63, 74-76 din Codul familiei şi recomandările Plenului Curţii Supreme de Justiţie reflectate în Hotărîrea nr. 4 din 15.04.2013, solicită reclamanta: stabilirea domiciliului copiilor minori*****, cu mama; încasarea pensiei alimentare de la Pidghimea Ruslan în beneficiul Pidghimea Lucia pentru întreţinerea copiilor minori, în sumă fixă de 15 000 lei, obligarea lui Pidghimea Ruslan să achite studiile copiilor minori în cuantum de 3500 euro şi 40000 lei per an pînă la finisarea acestora.

**Poziția pârâtului**

După acceptarea cererii de chemare în judecată, instanța a dispus comunicarea actelor de procedură și copia cererii de chemare în judecată. Recepționând copia acțiunii cu anexe, pârâtul nu și-a valorificat dreptul respectiv, astfel nu și-a expus poziția referitor la pretențiile reclamanților prin depunerea unei referințe.

**Poziția participanților în cadrul ședinței**

În cadrul ședinței părțile nu s-au prezentat, fiind reprezentanți în fața instanței de către avocații săi aleși.

Astfel, reprezentantul reclamantei, avocatul Mihai Stavilă a susținut cererea de chemare în judecată, pe motivele expuse în acțiune, reiterând că pârâtul nu participă la întreținerea copiilor deși starea materială a tatălui este una foarte bună.

Reprezentantul pârâtului, avocatul Teodor Cașu în ședința de judecată a pârâtul își exprimă acordul cu privire la stabilirea domiciliului copiilor împreună cu mama însă consideră că sumele pretinse cu titlu de pensie de întreținere este exagerată. În acest sens, consideră că sumele urmează a fi calculate reieșind din datele Biroului Național de Statistică, astfel suma de 1594 lei ar fi una rezonabilă și acceptată de pârât. În rest, consideră că pretențiile sunt neîntemeiate și urmează a fi respinse.

**Aprecierea instanței**

Audiind poziția participanților în proces, examinând probele administrate pentru dovedirea celor invocate şi raportându-le, per ansamblu, la prevederile legale ce guvernează spețа, instanţa de judecată reține următoarele.

Conform art. 118 alin. (1), (3) din Codul de procedură civilă al RM, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Circumstanțele care au importantă pentru soluţionarea justă a pricinii sânt determinate definitiv de instanţa judecătorească pornind de la pretenţiile şi obiecţiile părţilor şi ale altor participanţi la proces, precum şi de la normele de drept material şi procedural ce urmează a fi aplicate.

Potrivit art. 121 din Codul de procedură civilă al RM, instanţa judecătorească reţine spre examinare şi cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluţionarea justă a cazului, iar art. 122 din Codul de procedură civilă al RM prevede că, circumstanţele care, conform legii, trebuie confirmate prin anumite mijloace de probaţiune nu pot fi dovedite cu nici un fel de alte mijloace probante. Admisibilitatea probelor se determină în conformitate cu legea în vigoare la momentul eliberării lor.

Din suportul probator prezent la materialele cauzei rezultă că în urma relațiilor de căsătorie, părțile în proces au trei copii minori: *****, care după desfacerea căsătoriei la soților *****și pînă în prezent locuiesc împreună cu mama, reclamanta Savva Lucia.

*Cu referire la cerința privind determinarea domiciliului copiilor minori*

Instanța menționează că potrivit prevederilor art. 38 alin. (2) lit. b) şi lit. d) Codul familiei, în cazul lipsei unui acord între soţi, instanţa judecătorească este obligată să determine care dintre părinţi va plăti pensia de întreţinere a copiilor minori şi mărimea acesteia şi să stabilească cu cine dintre părinţi vor locui copii minori după divorţ.

De asemenea, conform art.51 alin.(2) Codul familiei, fiecare copil are dreptul să locuiască în familie, să-şi cunoască părinţii, să beneficieze de grija lor, să coabiteze cu ei, cu excepţia cazurilor când aceasta contravine intereselor copilului.

Tot în acest context, art.63 alin.(1), (2) din Codul familiei prevede că, în cazul cînd părinţii locuiesc separat, domiciliul copilului care nu a atins vîrsta de 14 ani se determină prin acordul părinţilor. Dacă un atare acord lipseşte, domiciliul minorului se stabileşte de către instanţa judecătorească, ţinîndu-se cont de interesele şi părerea copilului (dacă acesta a atins vîrsta de 10 ani).

Prin urmare, la încredințarea copiilor minori, condiția esențială de care instanța judecătorească are îndatorirea să se pronunțe, constă în interesul superior al copilului, interes ce urmează a fi stabilit prin examinarea tuturor criteriilor consacrate în acest domeniu.

Aceste criterii, stabilite de practica Curții Europene a Drepturilor Omului, dar și de legislația națională sunt vârsta copilului, posibilitățile părintelui de a-i asigura o bună dezvoltare fizică, intelectuală și morală, atașamentul față de copilul minor, precum și al minorului față de părinte, grija manifestată de părinți în timpul conviețuirii și după despărțirea lor în fapt.

De asemenea s-a constatat cu certitudine că la moment copiii locuiesc împreună cu mama.

Avînd în vedere că dreptul de custodie asupra copiilor a reclamat doar mama - reclamanta Savva Lucia, invocând deținerea condițiilor corespunzătoare pentru educația și dezvoltarea lor, avînd în vedere interesele copiilor de a se dezvolta într-un mediu sigur, sănătos și care să-i confere stabilitate instanța reține ca fiind întemeiată pretenția privind stabilirea domiciliului copiilor cu reclamanta, nefiind stabilite premise în vederea respingerii cerinței formulate.

*Cu privire la cerința privind încasarea pensiei de întreținere*

În conformitate cu alin. (1) art. 58 Codului familiei al RM părinţii au drepturi şi obligaţii egale faţă de copii, indiferent de faptul dacă copiii sînt născuţi în căsătorie sau în afara ei, dacă locuiesc împreună cu părinţii sau separat.

Conform art. 74, 75 Codului familiei al RM, părinţii sunt obligaţi să-şi întreţină copiii minori.

Potrivit alin. (3) art.74 Codului familiei al RM dacă lipseşte un atare contract şi părinţii nu participă la întreţinerea copiilor, pensia de întreţinere se încasează pe cale judecătorească, la cererea unuia dintre părinţi, a tutorelui copilului sau a autorităţii tutelare.

În şedinţa de judecată s-a reţinut că, pârâtul la moment nu participă la întreţinerea copiilor, ceea ce creează o situaţie dezavantajoasă în ce priveşte dezvoltarea corespunzătoare a copiilor. Așa fiind, întrucât pârâtul s-a abținut de a prezenta probe ce ar combate argumentele reclamantei, în vederea necesității păstrării nivelului stabil de asigurare material reieșind din necesitățile copiilor minori, instanţa urmează să încaseze de la pârât pensia de întreţinere în mod forţat, or, copiii minori necesită o susţinere materială permanentă.

Conform art. 76 alin. (1) din Codului familiei, în cazurile cînd părintele care datorează întreținere copilului său are un salariu și/sau alte venituri neregulate, precum și în alte cazuri cînd din anumite motive, încasarea pensiei de întreținere, sub forma unei cote din salariu și/sau alte venituri este imposibilă dificilă sau lezează substanțial interesele uneia dintre părți, instanța poate să stabilească cuantumul pensiei de întreținere într-o sumă bănească fixă plătită lunar sau concomitent într-o sumă bănească fixă și sub forma unei cote din salariu și/sau alte venituri, conform art.75.

E de accentuat că la soluţionarea litigiilor ce au ca obiect drepturile şi interesele copiilor, instanța adoptă soluţiile sale reieşind din interesul major al copiilor şi în

descreştere, va admite în calitate de probe şi stări de fapt situaţia părinţilor şi interesele acestora.

Potrivit declarațiilor reprezentantului pârâtului, la momentul examinării cauzei Pidghirnea Ruslan nu ar avea venituri, totuşi de probe în acest sens nu se regăsesc la materialele cauzei. Ținând cont de rolul pasiv al pârâtului în cadrul procesului, pretențiile reclamantei, se implică stabilirea cuantumului pensiei de întreținere în condiţiile art. 76 alin. (1) din Codului familiei, într-o sumă bănească fixă plătită lunar.

La caz reclamanta a solicitat stabilirea pensiei de întreținere în suma de 5 000 lei lunar per copil.

Se reține că în cadrul cercetării judecătorești nu au fost stabilite circumstanțe ce ar demonstra că copiii minori necesită careva îngrijiri speciale, astfel instanța conchide că pentru întreținerea copiilor reclamanta suportă cheltuielile cotidiene.

Instanța menționează că materialul probator administrat nu reflectă mărimea cheltuielilor reale suportate pentru întreținerea copiilor, inclusiv cele invocate în cadrul ședinței de judecată, cu excepția cheltuielilor pentru asigurarea educaţiei ale copiilor.

Astfel, potrivit materialelor cauzei copii minori îşi fac studiile în IP Liceul "Litterarum" din mun.Chişinău iar în baza contractelor încheiate suma suportată pentru un an de studiu se ridică, în total, la circa 5500 euro (40000 lei+2 000 euro+1500 euro).

Totodată, la determinarea cuantumului pensiei de întreţinere pentru copiii minori se reține că potrivit datelor Biroului Naţional de Statistică în anul 2022, media anuală, în oraşe mari, minimul de existenţă pentru un copil minor de vîrstă de la 7 - 17 ani, a constituit 3 188,6 lei.

Instanța notează că potrivit art.2 al Legii nr. 152 din 05 iulie 2012 cu privire la minimul de existenţă, minimul de existenţă este un indicator ce reprezintă mărimea valorică a volumului minim de consum al bunurilor materiale şi a serviciilor pentru satisfacerea necesităţilor principale, menţinerea sănătăţii şi pentru susţinerea viabilităţii omului. Iar, conform art.3 al aceleiaşi Legi, mărimea minimului de existenţă pentru o persoană se determină în lei pe fiecare lună.

Prin urmare, minimul de existență nu prevede toate cheltuielile necesare pentru dezvoltarea unui copil: procurarea cărţilor, frecventarea anumitor secţii sportive sau de creaţie, activităţi necesare creşterii şi evoluării psiho-emoţionale echilibrate a copilului, de care acesta nu poate fi lipsit, or, acest fapt ar contravine interesului său superior.

Totodată, instanța subliniază că grație legislaţiei în vigoare, se desprinde principiul unanim recunoscut că, obligația de a contribui la întreținerea, dezvoltarea fizică, intelectuală, spirituală şi socială a copilului îi revine ambilor părinți, respectiv nu poate pusă doar în sarcina numai unuia dintre părinți.

În aceste circumstanțe, având în susținere prevederile art. 27 ale Convenţiei cu privire la drepturile copilului, care indică că părinţilor le revine în primul rând responsabilitatea de a asigura în limita posibilităților şi a mijloacelor lor financiare, condiţiile de viaţă necesare copilului, instanţa consideră că propunerea pârâtului cu privire la stabilirea unui cuantum ai pensiei de întreținere ce nu depășește suma de 1594 lei este inacceptabilă, întrucît cuantumul evidențiat nu poate constitui o sumă rezonabilă la caz.

Instanța subliniază că cuantumul pensiei de întreținere urmează a fi stabilit reieșind din situația existență la momentul examinării cauzei, cuantificând nevoia copilului, dar și se va ține seama de posibilitățile reale părintelui obligat la întreținere.

La acest compartiment instanța notează că în cadrul dezbaterilor judiciare, reprezentantul pârâtului a indicat că nu poate comunica care este suma venitului anual al pârâtului, recunoscând totodată că pârâtul este o persoană cu o situație financiară bună (*familia fiind înstărită*), că pârâtul administrează o afacere, dar și că la moment pe rolul instanței de judecată se regăsește cauza civilă cu privire la partajarea mai multor bunuri, proprietatea comună în devălmășie a soților inițiată de pârât, valoarea revendicărilor din acțiune fiind 148 000 euro.

Astfel, la soluționarea litigiului dedus judecății instanța se va axa pe principiul consacrat la art.art.18,27 din Convenţia cu privire la drepturile copilului, potrivit căruia ambii părinţi au responsabilităţi comune pentru creşterea şi dezvoltarea copilului, fiind principalii responsabili de creşterea şi dezvoltarea copilului și au responsabilitatea de a asigura, în limita posibilităților și a mijloacelor lor financiare, condițiile de viață necesare dezvoltării copilului. Așa fiind, indiferent cu cine vor locui în continuare copiii după desfacerea căsătoriei, ambii părinți urmează să contribuie la întreținerea și educația copiilor.

În concluzie, aplicând prevederile legale stabilite în alin. (1) art. 76 Codului familiei al RM, precum şi considerentele sus indicate, inclusiv probele ce atestă mărimea cheltuielilor suportate pentru educație, instanța consideră oportun de a stabili pensia de întreținere în mărime fixă de 5000 lei lunar pentru fiecare copil, suma care ar garanta nivelului stabil de asigurare materială reieșind din necesitățile reale ai copiilor minori.

În rest, cerințele reclamantei privind obligarea achitării studiilor copiilor urmează a fi respinse or suma cheltuielilor pentru educație a fost luată în calcul la momentul stabilirii cuantumului pensiei de întreținere.

Instanța reiterează că cadrul legal prevede dreptul reclamantei de a solicita încasarea pensiei de întreținere pentru copii minori, ce reprezintă o obligaţie pe care legea o impune părinţilor pentru a-şi întreţine copiii minori şi copiii majori inapţi de muncă care necesită sprijin material, de regula stabilită prin plata unei pensii în bani. Respectiv, suma determinată de instanță cu titlu de pensie de întreținere în baza probatoriului administrat reprezintă suma total percepută de la pârât destinată asigurării condiţiilor de viață necesare dezvoltării normale a copilului minor.

În altă ordine de idei, cuantumul pensiei stabilite la examinarea prezentei cauze poate fi majorat pe parcurs la cererea reclamantei, în ordinea stabilită de art.75 alin.(2) Codului familiei, prin urmare soluția adoptată nu aduce atingere intereselor copiilor minori.

În concordanță cu art. 98 Codul Familiei, pensia pentru întreţinerea copilului minor se va încasa din momentul înaintării acţiunii în instanţa judecătorească.

Prin urmare, instanța consideră necesar de a încasa de la pârât în beneficiul reclamantei pensia pentru întreținerea copiilor minori, în mărime fixă de 5000 lei lunar pentru fiecare copil, începând cu data înaintării acțiunii în judecată-26.07.2023 şi până la atingerea majoratului.

*Cu privire la compensarea cheltuielilor de judecată*

Norma juridică cuprinsă în art.82 Cod de procedură civilă prevede că cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat şi din cheltuielile de judecare a cauzei.

Potrivit art.98 alin.(1) din Codul de procedură civilă, cheltuielile aferente judecării cauzei, suportate de instanţa judecătorească, precum şi taxa de stat, de a căror plată reclamantul a fost scutit, se încasează la buget de la pârât proporţional părţii admise din acţiune dacă pârâtul nu este scutit de plata cheltuielilor de judecată.

Astfel, în baza normei enunțate mai sus, reclamanta fiind scutită prin lege (art.85 alin.(1) lit.a) CPC) de plata taxei de stat, corespunzător suma de 5600 lei va fi încasată de la pârâtul în bugetul de stat în virtutea art.art.87,88, 98 CPC, art.3 alin. (1) lit.e) din Legea taxei de stat.

în conformitate cu prevederile art.238-241 CPC al R.M. instanţa de judecată,

h o t ă r ă ş t e :

Se admite parțial cererea de chemare în judecată depusă de Savva Lucia.

Se determină domiciliul copiilor minori Pidghirnea *****, Pidghirnea *****, Pidghirnea *****, împreună cu mama, Savva Lucia (*****, IDNP *****).

Se încasează de la Pidghirnea Ruslan (IDNP *****) în beneficiul reclamantei Savva Lucia (IDNP *****) pensia pentru întreținerea copiilor minori Pidghirnea *****, Pidghirnea *****, Pidghirnea ***** în mărime fixă a cîte 5000 (cinci mii)lei lunar pentru fiecare copil, începând cu data înaintării acțiunii în judecată-26.07.2023 şi până la atingerea majoratului.

În rest pretențiile se resping, ca neîntemeiate.

Se încasează de la Pidghirnea Ruslan (IDNP *****) în beneficiul statului taxa de stat în suma de 5600 (cinci mii șase sute) lei.

Hotărârea în partea încasării pensiei de întreținere, se execută imediat la expirarea termenului de 15 zile din data pronunțării.

Hotărârea este cu drept de atac în ordine de apel în Curtea de Apel Chişinău în termen de 30 zile de la data pronunţării dispozitivului hotărârii, prin intermediul Judecătoriei Chişinău (sediul Centru).

Preşedintele şedinţei,
judecătorul /semnătura/ Lupașcu Natalia